

Mål C-319/20

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

15 juli 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

28 maj 2020

Klagande i första instans och motpart vid Bundesgerichtshof:

Facebook Ireland Limited

Motpart i första instans och klagande vid Bundesgerichtshof:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
- Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Saken i målet vid den nationella domstolen

Talan om förbuds föreläggande på grund av åsidosättande av bestämmelser om skydd av personuppgifter

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av kapitel VIII och särskilt artikel 80.1 och 80.2 samt artikel 84.1 i den allmänna dataskyddsförordningen, artikel 267 FEUF

Fråga som hänskjuts för förhandsavgörande:

Utgör bestämmelserna i kapitel VIII, särskilt artikel 80.1 och 80.2 samt artikel 84.1 i förordning (EU) 2016/679 hinder mot nationella bestämmelser som – vid sidan av ingripandebefogenheterna för de tillsynsmyndigheter som är ansvariga för att övervaka och säkerställa efterlevnaden av förordningen och de möjligheter som registrerade ges att erhålla rättsligt skydd – ger dels konkurrenter, dels enligt

nationell rätt bemyndigade sammanslutningar, organ och nämnder befogenhet att, med stöd av förbudet mot otillbörliga affärsmetoder, ett åsidosättande av konsumentskyddslagstiftningen eller förbudet mot att tillämpa allmänna avtalsvillkor som är ogiltiga, väcka talan talan vid allmän domstol för åsidosättande av förordning (EU) 2016/679 mot den som påstås ha åsidosatt förordningen, oberoende av någon kränkning av enskilda registrerades konkreta rättigheter och utan uppdrag från någon registrerad?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), kapitel VIII, särskilt artiklarna 80.1, 80.2 och 84.11

Anförda nationella bestämmelser

Gesetz über Unterlassungsklagen bei Verbraucherrechts- und anderen Verstößen (Unterlassungsklagengesetz, nedan kallad UKlaG) (lag om förbudsföreläggande vid åsidosättanden av konsumenträtten och andra överträdelser) 1 § (rätt till förbudsföreläggande och återkallelse vid allmänna affärsvillkor), 2 § (krav i samband med praxis som strider mot konsumentskyddslagen) stycke 2 punkt 11, 3 § (berättigade enheter), 4 § (kvalificerade organ)

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (lagen om otillbörlig konkurrens, nedan kallad UWG), 3 § (förbud mot otillbörliga affärsmetoder), § 3a (lagöverträdelser), § 8 (avhjälpan och förbudsföreläggande) styckena 1 och 3

Telemediengesetz (lagen om elektroniska media, nedan kallad TMG), 13 § (tjänsteleverantörens skyldigheter)

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden, Bundesverband der Verbraucherzentralen der Bundesländer (en sammanslutning av tyska konsumentorganisationer, nedan kallad Bundesverband) är registrerad i förteckningen över kvalificerade organ enligt 4 § UKlaG. Facebook Ireland Limited (nedan kallad Facebook Ireland) bedriver på adressen www.facebook.de internetplattformen Facebook för utbyte av personuppgifter och andra uppgifter. Ett systerbolag till Facebook Ireland med säte i Tyskland, Facebook Germany GmbH, sköter marknadsföringen av tillgängliga reklamtyper på internetplattformen och stöder lokala reklamkunder från Facebook. För reklamkunder i Tyskland är Facebook Ireland avtalspart. Facebook Ireland behandlar dessutom uppgifter från bolagets tyska kunder. Moderbolaget för både

Facebook Ireland och Facebook Germany GmbH har sitt säte i Amerikas förenta stater.

- 2 På internetplattformen Facebook finns ett så kallat appcenter, där Facebook bland annat tillhandahåller sina användare kostnadsfria spel från tredjepartsleverantörer. Den 26 november 2012 erbjöds spelet "The Ville" på appcentret, varvid följande information visades under knappen "spela nu":
- 3 Genom att klicka på "spela spel" erhåller applikationen: - *Din allmänna information (?)*, - *din e-postadress*, - *om dig*, - *dina statusuppdateringar*, *denna applikation får publicera i ditt namn, inbegripet dina poäng, med mera.*
- 4 Vidare angavs följande hänvisning: *Om du fortsätter godkänner du The Villes allmänna avtalsvillkor och dataskyddsriktlinjer.*
- 5 De allmänna avtalsvillkoren och dataskyddsbestämmelserna var tillgängliga via en elektronisk hänvisning (länk). Motsvarande hänvisningar visades även vid olika andra spel. Vid spelet "Scrabble" avslutades hänvisningen med meningen: *Denna applikation får publicera statusuppdateringar, foton, med mera i ditt namn.*
- 6 Bundesverband hävdar att presentationen av hänvisningarna under knappen "spela nu" är otillbörlig, bland annat för att det är frågan om en lagöverträdelse på grund av ett åsidosättande av de lagstadgade kraven på inhämtande av ett effektivt samtycke från användaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter. Vidare anser sammanslutningen att den avslutande hänvisningen vid spelet "Scrabble" utgör ett allmänt avtalsvillkor som medför en otillbörlig diskriminering av användaren.
- 7 Bundesverband yrkar i huvudsak att Facebook ska åläggas att underlåta att tillämpa den praxis som har beskrivits gentemot konsumenter med stadigvarande vistelseort i Förbundsrepubliken Tyskland och att bolaget ska förbjudas använda en klausul såsom den som används i samband med spelet "Scrabble".
- 8 Bundesverband har väckt talan oberoende av något konkret åsidosättande av en registrerads rätt till skydd för personuppgifter och utan uppdrag från en sådan registrerad.
- 9 Landgericht biföll Bundesverbands talan. Facebook överklagade domen utan framgång. I sitt överklagande till Bundesgerichtshof, vilket Bundesverband har yrkat ska ogillas, vidhåller Facebook sitt yrkande att talan ska avvisas.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 10 Bundesgerichtshof anser att appellationsdomstolen med rätta har funnit att Bundesverbands yrkanden är välgrundade. För att överklagandet ska kunna bifallas är det därför avgörande huruvida appellationsdomstolen har gjort sig

skyldig till felaktig rättstillämpning när den utgick från att talan kunde tas upp till sakprövning.

- 11 Vid prövningen huruvida talan kan tas upp till sakprövning uppkommer frågan hur förordning 2016/679 ska tolkas. Det är osäkert huruvida kvalificerade organ, såsom den konsumentorganisation som har väckt talan enligt 8 § stycke 3 punkt 3 UWG och 3 § stycke 1 första meningen punkt 1 UKlaG i det här aktuella fallet, efter det att förordning 2016/679 trätt i kraft har behörighet att väcka talan vid allmän domstol vid åsidosättanden av denna förordning på grund av lagöverträdelse enligt 3 a § UWG, åsidosättande av en konsumentskyddslag i den mening som avses i 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG eller tillämpning av ogiltiga allmänna avtalsvillkor enligt 1 § UKlaG oberoende av huruvida det föreligger en konkret kränkning av rättigheter från enskilda registrerade och utan uppdrag från en registrerad.
- 12 Yrkandena som grundas på ett åsidosättande av 13 § stycke 1 TMG kunde tas upp till sakprövning och var välgrundade innan förordning 2016/679 trädde kraft.
- 13 Enligt 13 § stycke 1 första meningen första delen TMG ska tjänsteleverantören när användningen inleds på ett lättbegripligt sätt informera användaren om arten och omfattningen av och syftet med insamlingen och användningen av personuppgifter, om sådan information inte redan har lämnats. Appellationsdomstolen har inte gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den utgick från att de uppgifter i appcentret som yrkandena avser inte uppfyller dessa krav och att talan därför är välgrundad i detta avseende.
- 14 Genom sin underlåtenhet att fullgöra den informationsskyldighet som följer av 13 § stycke 1 första meningen första delen TMG har Facebook Ireland åsidosatt 3a § UWG och 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG. Appellationsdomstolen har med rätta antagit att de här aktuella bestämmelserna enligt 13 § TMG utgör bestämmelser som reglerar marknadsaktörernas beteende på marknaden, i den mening som avses i 3a § UWG. Dessutom är det frågan om bestämmelser som i den mening som avses i 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 a UKlaG reglerar när det är tillåtet för en näringsidkare samla in, behandla och använda personuppgifter från en konsument om dessa uppgifter insamlas, behandlas eller används för reklamändamål. Appellationsdomstolen har dessutom med rätta antagit att den omständigheten att Facebook har hemvist i Irland inte utgör hinder mot att den tyska lagstiftningen om skydd för personuppgifter är tillämplig. EU-domstolen har i sin dom av den 5 juni 2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein (C-210/16, EU:2018:388, punkt 55), avseende förhållandet – vilket är detsamma i förevarande mål – mellan den personuppgiftsansvarige som är ansvarig för behandlingen av personuppgifter som har hemvist i Irland till sitt dotterbolag som har hemvist i Tyskland och enbart är ansvarigt för att marknadsföra försäljning av reklam i Tyskland, redan fastställt att det tyska dotterbolaget ska anses utgöra en etablering i den mening som avses i artikel 4.1 a i direktiv 95/46.

- 15 Facebook Ireland har dessutom använt allmänna avtalsvillkor som är ogiltiga enligt 1 § UKlaG på grund av åsidosättande av den informationsskyldighet som föreskrivs i bestämmelserna om dataskydd i det här aktuella fallet. Även i detta hänseende kan talan ursprungligen anses välgrundad.

Problem när det gäller upptagande av talan till sakprövning

- 16 Talan kunde ursprungligen även upptas till sakprövning. I synnerhet hade Bundesverband behörighet att framställa yrkanden genom en talan vid allmän domstol innan förordning 2016/679 trädde i kraft.
- 17 Enligt 8 § stycke 3 punkt 3 UWG har kvalificerade organ som styrker att de är registrerade i förteckningen över kvalificerade organ enligt 4 § UKlaG rätt att enligt 8 § stycke 1 UWG begära förbuds föreläggande avseende en förbjuden affärsmetod enligt 3 § UWG. Bundesverband är upptagen i förteckningen över kvalificerade organ enligt 4 § UKlaG. I egenskap av ett sådant organ hade Bundesverband medan direktiv 95/46/EG var tillämpligt behörighet att genom talan om förbuds föreläggande enligt 8 § styckena 1 och 3 punkt 3 UWG jämförd med 3 § stycke 1 och 3a § UWG vidta åtgärder på grund av lagöverträdelse mot åsidosättanden av bestämmelserna om skydd för personuppgifter (i förevarande fall artikel 10 a i direktiv 95/46/EG och 13 § stycke 1 första meningen första delen TMG) i egenskap av o tillbörliga affärsmetoder (se EU-domstolens dom av den 29 juli 2019, Fashion ID, C-40/17, EU:2019:629, punkt 63).
- 18 Bundesverbands behörighet att begära förbuds föreläggande framgick dessutom av 3 § stycke 1 första meningen punkt 1 UKlaG. Enligt denna bestämmelse kan kvalificerade organ i den mening som avses i denna bestämmelse framställa krav på förbuds föreläggande på grund av åsidosättanden av konsumentskyddslagar, vilket enligt 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG även omfattar bestämmelser som rör tillåtligheten för en näringsidkare samla in, behandla och använda personuppgifter från en konsument om dessa uppgifter insamlas, behandlas eller används för reklamändamål.
- 19 Med avseende på tillämpningen av allmänna avtalsvillkor följde behörigheten att väcka talan av 3 § stycke 1 första meningen punkt 1 UKlaG. Enligt denna bestämmelse har kvalificerade organ rätt att begära förbuds föreläggande enligt 1 § UKlaG med avseende på användningen av allmänna avtalsvillkor som är ogiltiga enligt 307 § i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyska civillagen, nedan kallad BGB). Innan förordning 2016/679 trädde i kraft kunde kvalificerade organ i den mening som avses i 3 § stycke 1 första meningen punkt 1 UKlaG således enligt 1 § UKlaG väcka talan om förbuds föreläggande mot den som använder allmänna avtalsvillkor som är ogiltiga enligt 307 § BGB på grund av åsidosättande av en bestämmelse om skydd för personuppgifter.
- 20 Denna rättsliga situation kan emellertid ha ändrat sig på ett sätt som är relevant för avgörandet av målet genom att förordning 2016/679 trädde i kraft.

- 21 Yrkandena är även välgrundade efter ikraftträdandet av nämnda förordning. Visserligen är 13 § stycke 1 TMG sedan dess inte längre tillämplig. Avgörande är numera den skyldighet att lämna information som följer av artiklarna 12–14 i förordning 2016/679. Facebook har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 12.1 första meningen i förordning 2016/679 att tillhandahålla den registrerade den information som framgår av artikel 13.1 c och i denna förordning om syftet med behandlingen av personuppgifterna i en koncis, klar och tydlig, begriplig och lätt tillgänglig form, med användning av klart och tydligt språk.
- 22 Om tolkningsfrågan ska besvaras jakande har emellertid den rätt som Bundesverband inledningsvis har haft att väcka talan bortfallit genom ikraftträdandet av förordning 2016/679. Ett sådant bortfall av rätten att väcka talan ska emellertid även beaktas vid överklagandet och innebär att talan inte kan tas upp till sakprövning.

Huruvida sammanslutningar har rätt att väcka talan enligt konkurrenslagstiftningen

- 23 Det är omtvistat huruvida kvalificerade organ i den mening som avses i 4 § UKlaG efter ikraftträdandet från förordning 2016/679 har befogenhet att enligt 8 § stycke 3 punkt 3 UWG på grund av lagöverträdelse enligt 3a § UWG göra gällande åsidosättanden av bestämmelserna om skydd av personuppgifter i förordningen, vilka enligt artikel 288 andra stycket första meningen FEUF har direkt effekt.
- 24 Enligt en uppfattning i doktrinen innehåller förordning 2016/679 själv en uttömmande reglering av genomförandet av bestämmelserna om skydd för personuppgifter i förordningen och därför anses konkurrenter inte ha någon talerätt enligt konkurrenslagstiftningen och sammanslutningar antas enbart ha en talerätt enligt de villkor som föreskrivs i artikel 80 i förordningen.
- 25 Andra anser att förordning 206/679 inte är uttömmande när det gäller bestämmelser som rör efterlevnaden och därför att de konkurrenter, sammanslutningar och organ som anges i 8 § stycke 3 UWG fortsatt har befogenhet att väcka talan om förbuds föreläggande på grund av lagöverträdelse i den mening som avses i 3a § UWG.
- 26 Enligt en annan uppfattning i doktrinen anses konkurrenter inte ha rätt att väcka talan, men däremot sammanslutningar i den mening som avses i 3 § UKlaG för lagföring av överträdelser enligt 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG, såvida sammanslutningarna uppfyller de villkor som anges i artikel 80.2 i förordning 2016/679.
- 27 Enligt en sista uppfattning anses slutligen att förordning 2016/679 inte har påverkat talerätten för konkurrenter enligt 8 § stycke 3 punkt 1 UWG, medan en talerätt för sammanslutningar endast föreligger på de villkor som regleras i artikel 80 i förordningen.

- 28 Av **ordalydelsen** i förordning 2016/679, nämligen bestämmelserna i kapitel VIII, kan inte utläsas någon talerätt för kvalificerade organ som agerar i den mening som avses i 8 § stycke 3 punkt 3 UWG för att skydda konsumenternas intressen.
- 29 Visserligen föreskrivs i artikel 80.1 i förordning 2016/679 att ett organ, en organisation eller en sammanslutning utan vinstsyfte som har inrättats på lämpligt sätt i enlighet med lagen i en medlemsstat, och vars stadgeenliga mål är av allmänt intresse och som är verksam inom området skydd av registrerades rättigheter och friheter vad gäller skyddet av deras personuppgifter har talerätt. För detta krävs emellertid att organet, organisationen eller sammanslutningen har fått i uppdrag av den registrerade att utöva de rättigheter som avses i artiklarna 77, 78 och 79 i förordningen för hans eller hennes räkning samt att för hans eller hennes räkning utöva den rätt till ersättning som avses i artikel 82 i förordningen om så föreskrivs i medlemsstatens nationella rätt.
- 30 Talerätten enligt 8 § stycke 3 punkt 3 UWG utgör inte en sådan talan i uppdrag av och för den registrerades räkning för att utöva dennes personliga rättigheter. I nämnda bestämmelse regleras snarare en självständig talerätt för sammanslutningar som i samband med rekvisitet lagöverträdelse i 3a § UWG möjliggör en objektiv talerätt vid åsidosättanden av bestämmelserna i förordning 2016/679 som är oberoende av en kränkning av konkreta rättigheter från enskilda registrerade och uppdrag från dessa.
- 31 Någon objektiv rättslig behörighet för sammanslutningar att väcka talan avseende efterlevnaden av bestämmelserna om skydd för personuppgifter regleras inte heller i artikel 80.2 i förordning 2016/679. Enligt denna bestämmelse får medlemsstaterna föreskriva att ett organ, en organisation eller en sammanslutning enligt punkt 1 i den här artikeln, oberoende av något uppdrag från en registrerad, har rätt att i den medlemsstaten inge klagomål till den tillsynsmyndighet som är behörig enligt artikel 77 i förordningen och utöva de rättigheter som avses i artiklarna 78 och 79 i förordningen. Emellertid krävs dessutom även att en registrerads rättigheter enligt förordningen har kränkts som en följd av behandlingen. Således medger ordalydelsen i artikel 80.2 i förordning 2016/697 inte heller någon talerätt för sammanslutningar – såsom i det här aktuella fallet på grundval av 3a § och 8 § stycke 3 punkt 3 UWG – att oberoende av en kränkning av subjektiva rättigheter från en konkret registrerad göra gällande objektiva åsidosättanden av lagstiftningen om dataskydd. Motsvarande framgår av andra meningarna i skäl 142 i förordning 2016/679, där det även hänvisas till kravet på kränkning av en registrerad persons rättigheter som villkor för en talan från en sammanslutning som är oberoende av ett uppdrag från personen.
- 32 En befogenhet för sammanslutningar att väcka talan kan inte heller grundas på artikel 84.1 i förordning 2016/679, enligt vilken medlemsstaterna ska fastställa regler om andra sanktioner för överträdelser av förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de genomförs. En befogenhet för sammanslutningar att väcka talan, såsom den som föreskrivs i 8 § stycke 3 UWG kan enligt systematiken i förordning 2016/679 redan av den anledningen inte

utgöra någon sanktion, eftersom unionslagstiftaren i kapitel VIII i förordningen uttryckligen gör skillnad mellan rättsmedel, ansvar och sanktioner och det av sambandet mellan artiklarna 83 och 84 och skälen 148–152 i förordningen framgår att sanktioner i den mening som avses i artikel 84 i förordningen är förvaltnings- och straffrättsliga sanktioner för överträdelser.

- 33 Vid en tolkning med beaktande av den allmänna dataskyddsförordningens **systematiska sammanhang** framgår det inte entydigt huruvida unionslagstiftaren enbart har haft i syfte att harmonisera bestämmelserna om skydd för personuppgifter, eller även genomförandet av de rättigheter som föreskrivs.
- 34 Förordning 2016/679 ger tillsynsmyndigheter i den mening som avses i artikel 51.1 och artikel 4.21 i förordningen långtgående övervakningsskyldigheter samt undersökningsbefogenheter och befogenheter att förordna om korrigerande åtgärder. Av detta skulle kunna utläsas att unionslagstiftaren i princip utgår från att tillsynsmyndigheterna är ansvariga för efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen. Bestämmelsen för att reglera en behörighet för sammanslutningar att väcka talan enligt artikel 80.2 i förordning 2016/679 skulle mot bakgrund av denna omfattande reglering av tillsynsmyndigheternas skyldigheter och befogenheter kunna utgöra en undantagsbestämmelse. Mot denna bakgrund ställer sig Bundesgerichtshof tveksam till en extensiv tolkning av öppningsklausulen i artikel 80.2 i förordning 2016/679 där man bortser från villkoret avseende ”den registrerades rättigheter”.
- 35 I motsvarande mån utgår även generaladvokaten (förslag till avgörande av generaladvokaten Bobek i mål av den 18 december 2018, Fashion ID, C-40/17, EU:2018:1039, punkt 47) från att antagandet av förordning 2016/679 som ersatt direktiv 95/46/EG, vilken gav medlemsstaterna frihet att välja medel för genomförandet, medför att nationella bestämmelser som genomför förordningen endast kan antas när det uttryckligen är tillåtet.
- 36 Mot en uttömmande reglering skulle emellertid kunna tala att artiklarna 77.1, 78.1, 78.2 samt 79.1 i förordning 2016/679 samtliga innehåller formuleringen ”utan att det påverkar något annat ... rättsmedel”. Enligt artikel 82.1 i förordning 2016/679 föreskrivs dessutom att varje person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av denna förordning ska ha rätt till ersättning för den uppkomna skadan. Av detta skulle kunna utläsas att förordning 2016/679 inte utesluter en talan vid en kränkning av bestämmelser om skydd av personuppgifter i förordningen från någon annan än den registrerade i den mening som avses i artikel 80.2 i förordningen.
- 37 Förordningens **syfte** ger inte heller något entydigt svar på tolkningsfrågan.
- 38 För antagandet att sammanslutningar fortsatt har en rätt enligt konkurrenslagstiftningen att väcka talan enligt 8 § stycke 3 punkt 3 UWG skulle kunna tala att detta i överensstämmelse med effektivitetsprincipen innebär att en ytterligare önskvärd möjlighet att främja efterlevnaden bibehålls för att säkra en så

hög skyddsnivå för personuppgifter som möjligt enligt skäl 10 i förordning 2016/679.

- 39 Emellertid skulle en sådan talerätt för sammanslutningar kunna vara oförenlig med den harmonisering som unionslagstiftaren har eftersträvat vid antagandet av förordning 2016/679. Ett genomförande av de bestämmelser om dataskydd som regleras i förordningen som går utöver de instrument som föreskrivs i förordningen från privat sida, det vill säga dels genom konkurrenser och dels genom sammanslutningar av företags- och konsumentorganisationer i den mening som avses i 8 § stycke 3 UWG skulle kunna strida mot detta syfte.
- 40 Det är inte heller säkert att det föreligger en lucka när det gäller skyddet i förordningens system för efterlevnad som måste åtgärdas genom att en konkurrensrättslig behörighet att väcka talan från privat sida medges i den mening som avses i 8 § stycke 3 UWG. Enligt artikel 8.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska en oberoende myndighet övervaka efterlevnaden av skyddet för enskilda personer när det gäller behandling av personuppgifter. I motsvarande mån innehåller förordning 2016/679 en omfattande reglering av tillsynsmyndigheternas uppgifter och befogenheter. Det skulle kunna finnas risk att konkurrens vad gäller efterlevnaden av de objektiva bestämmelserna om skydd för personuppgifter mellan tillsynsmyndigheterna och de allmänna domstolarna leder till att tillsynsmyndigheternas särskilda befogenheter sätts ur spel och att det uppkommer skillnader när det gäller efterlevnaden av bestämmelserna om skydd för personuppgifter inom Europeiska unionen.

Åsidosättande av en konsumentskyddslag i den mening som avses i 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG

- 41 Vidare krävs ett klargörande huruvida de kvalificerade organ som anges i 3 § stycke 1 första meningen punkt 1 UKlaG är behöriga att väcka talan vid kränkningar av de bestämmelser om skydd av personuppgifter som regleras i förordning 2016/679 enligt 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG efter det att förordningen trätt i kraft.
- 42 Inom doktrinen anser vissa att 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG utgör ett föregripande delvist genomförande av artikel 80.2 i förordning 2016/679.
- 43 Andra anser generellt att en sådan talerätt är utesluten. Det är osäkert huruvida de bestämmelser om skydd för personuppgifter som anges i 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG, vilka hänförde sig till den tidigare versionen av Bundesdatenschutzgesetz (den federala lagen om dataskydd) som upphävdes med verkan från den 25 maj 2018 och inte har någon motsvarighet i den aktuella versionen av nämnda lag, uppfyller de unionsrättsliga kraven på en konsumentskyddslag. Någon unionsrättslig grund återfinns emellertid inte i direktiv 2009/22/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen.

Användning av ogiltiga allmänna avtalsvillkor enligt 1 § UKlaG

- 44 Slutligen uppkommer frågan huruvida Bundesverband efter ikraftträdandet från förordning 2016/679 är behörig att genom ett yrkande som avser kontroll av allmänna avtalsvillkor se till att de bestämmelser om skydd av personuppgifter som regleras i förordningen efterlevs.
- 45 Enligt 3 § UKlaG har kvalificerade organ rätt att yrka förbuds föreläggande vid tillämpning av allmänna avtalsvillkor som är ogiltiga enligt 307 § BGB i enlighet med 1 § UKlaG.
- 46 Det kan inte med säkerhet fastställas huruvida organ vilka såsom Bundesverband enligt 3 § UKlaG har rätt att väcka talan om förbuds föreläggande vid tillämpning av allmänna avtalsvillkor även efter det att förordning 2016/679 trätt i kraft (fortfarande) är behöriga när denna talan grundas på ett åsidosättande av bestämmelser om skydd av personuppgifter som regleras i denna förordning.
- 47 Inom doktrinen anser vissa att den verkställighetsmöjlighet som föreskrivs för sammanslutningar i artikel 80.2 i förordningen mot bakgrund av det eftersträvade syftet med förordning 2016/679, nämligen att åstadkomma en fullständig harmonisering, ska anses uttömmande. Enligt förordning 2016/679 har medlemsstaterna möjlighet att inom en exakt fastställd ram inrätta en självständig behörighet för sammanslutningar när det gäller verkställighet som är oberoende av uppdrag. Därför måste en tillämpning av instrument såsom innehållskontroll av allmänna avtalsvillkor liksom tillämpningen av en konkurrensrättslig kontroll vara utesluten mot bakgrund av den bedömning av uppgiftsbehandling som görs enligt förordning 2016/679. Sådana möjligheter till verkställighet för sammanslutningar är inte heller längre nödvändiga, eftersom det står den tyska lagstiftaren fritt att genom undantagsbestämmelsen i artikel 80.2 i förordning 2016/679 införa en omfattande behörighet för sammanslutningar att väcka talan eller inkomma med klagomål.

Avsaknad av en konkret överträdelse

- 48 Såsom har angetts ovan medför ett bortfall av rätten att väcka talan under överklagandeförfarandet till att talan inte kan tas upp till sakprövning. Någon talerätt kan inte motiveras genom att 3 § stycke 1 första meningen punkterna 1–3 UKlaG, jämförd med 1 § och 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG, vid en tolkning i överensstämmelse med unionsrätten betraktas som ett (föregripande) genomförande av artikel 80.2 i förordning (EU) 2016/679.
- 49 Inom doktrinen anser emellertid vissa att det föreligger en talerätt för sammanslutningar enligt 3 § stycke 1 punkterna 1–3 UKlaG vid beivrande av kränkningar enligt 2 § stycke 2 första meningen punkt 11 UKlaG, såvitt sammanslutningarna uppfyller de krav som anges i artikel 80.1 i förordning (EU) 2016/679.

- 50 Detta argument kan det emellertid inte anses medföra någon talerätt för Bundesverband i det här aktuella målet. Även om ett (föregripande) genomförande av artikel 80.2 i förordning 2016/679 i enlighet med den ovan återgivna uppfattningen i princip anses möjligt, krävs det för att det ska antas föreligga en talerätt enligt 3 § stycke 1 första meningen UKlaG vid den nödvändiga tolkningen i överensstämmelse med unionsrätten mot bakgrund av artikel 80.2 jämförd med 80.1 i förordning 2016/679 att de villkor som unionslagstiftaren har föreskrivit för införandet av en talerätt för sammanslutningar är uppfyllda. I detta hänseende brister det i föreliggande fall. Den möjlighet som föreskrivs i artikel 80.2 i förordning 2016/679 för medlemsstaterna att ge sammanslutningar en möjlighet att väcka talan omfattar enbart sådana rättsmedel med vilka ett organ, en organisation eller en sammanslutning åberopar en kränkning av rättigheter från en registrerad på grund av en behandling enligt förordningen.
- 51 Dessa villkor är inte uppfyllda i det nu aktuella fallet. Visserligen kan det anses vara frågan om en kränkning av rättigheter vid en behandling av uppgifter i den mening som avses i artikel 4.2 i förordningen. Dock åberopar Bundesverband inte någon kränkning av rättigheter från en registrerad i den mening som avses i artikel 80.2 i förordningen. Föremål för talan är tvärtom en abstrakt kontroll av Facebooks presentation i appcentret mot bakgrund av de objektiva kriterierna för skydd av personuppgifter, utan att Bundesverband har åberopat något åsidosättande av rättigheter från en identifierad eller identifierbar fysisk person i den mening som avses i artikel 4.1 i förordning 2016/679.